

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnak.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre
2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Közgyűlési utóhangok.

(1.) Valóságos embarras de richesse!
Ha végigtekintünk a legutóbb lefolyt törvényhatósági közgyűlés tartalmas és változatos tárgysorozatán, szívünk önkénytelenül megdobban az örömtől, egy keretben látva összefoglalva sok oly dolgot, mely hivatva van városunkat a közmivelődés ösvényén hatástan előbbrevinni. Valóban: mintha ez a haldokló, „pusztuló” város, mely felett csak az imént kondította meg egy fővárosi lap hasábjain „Hungarus” egy remekül megírt cikkben a lélekharangot, hirtelen megemberelte volna magát és hatalmas elhatározással, rohamléptekkel akarna előrenyomulni a szélesebb értelemben vett kulturális haladás via triumphalisán.

Városi közkórház, nyári szinkör, szinügyi bizottság! Ha minden közgyűlés tanácskozásainak mérlege ily gazdag egyenleggel zárulna le, igazán vidámabb képet öltene egyébként stagnáló városkánk.

Üdvözljük első sorban a városi közkórháznak nagyhorderejű intézményét. Tagadhatatlan, hogy Magyarországon a közegészségügy az 1876: XIV. törvényzikk megalkotása óta lényeges haladást tüntet fel. Évről-évre nemcsak az ország szívében, de a vidéken is mindenütt örvendően gyarapodnak azon nemesczelő, a felebaráti szeretet zsoldjában álló hajlékok, melyekből az orvosi tudomány felkent papjai mind sikeresebben és sikeresebben hadat izennek annak a gyilkoló kórnak, mely megtizedelni kísérli azt a drága emberanyagot, melyben a nagy hazafi szavai szerint még az „apagyilkosnak” is meg kellene bocsátania.

És ime a közel jövőben márki fog bontakozni városunk falai között is a városi közkórház üdvös intézménye azzal a hivatással, miszerint a késő utókornak is hirdesse, hogy

e város nemes közönsége — fogyatékos anyagi eszközei mellett — sem zárkózott el a rohamosan előre száguldó idő bölcs intelmei elől, azzal az áldott hivatással, hogy városunknak specialiter kedvezőtlen közegészségügyi viszonyait a higiena minden modern fegyverével átalakítsa és regenerálja, és — last not least — bőséges és állandó anyagi erő forrást erigáljon városunkra nézve, melyben bizony — és ezt nemcsak az adó-kivetés küszöbén constatáljuk — a pauperismus ijesztő mérven terjed és tért foglal.

És felépül végre-valahára a Muzsák temploma is, ha egyelőre, a mi szerény anyagi viszonyainkhoz mérten, csak egy nyári szinkör alakjában is.

Nem kell tehát majd immár pirulnunk annak a minden egyébrek, mintsem a Muzsák hajlékának beillő „diszterem” kopottságán és meztelenségén, a hol eddigelé Thespis kordéja tanyát ütött, vagy egy-egy a fővárosból hozzánk lerándult művész hirdette a maga művészetének evangéliumát. Lesz immár megfelelő otthona, csinosan díszített csarnoka Thalia Istennőnek, a hol kenyelmesen fogjuk élvezhetni nagy elmék örökbecsű alkotásait és hiszszük — a szinügyi bizottság gondoskodása folytán — minél ritkábban a modern irányzat könnyüvéri ledérsegeit.

Jóformán bevégzett ténynyel állván szemben, bajos felpanaszolni, hogy az arena helyének megválasztását nem tartjuk valami szerencsésnek és nem fojthatjuk el abbéli aggodalmainkat, hogy a belváros előkelőbb utcáitól számított távolság alighanem a színház látogatottságának rovására fog esni. — Előny — és ezt szívesen regisztráljuk —, hogy a vonatkertnek annyiszor gáncsolt elhanyagoltságán a szinkör helyének megválasztásával végrelegesen segítve leend.

És most térjünk át a közgyűlés har-

madik vívmányára, a szinügyi bizottságra, melynek megalakítását lapunk oly régóta és hangosan követelte.

Szívből köszöntjük közmivelődésünk ezen legifjabb sarjdedkát, mert városunk intelligenciájánál fogva a színház ügye nem maradhatott többé szakszerű vezetés nélkül. A bizottság megalakításánál azonban nagyon kár volt szűkkeblű szempontok és a „czopf” kátéja szerint indulni. Kár volt nézetünk szerint ezen bizottságot kizárólag a törvényhatósági bizottság tagjaiból megalakítani és annak szervezésénél a közgyűlés keretén kívül álló, de ahhoz értő egyéneket, főleg pedig a helyi sajtó képviselőit egyszerűen mellőzni.

Mert ha igaz is, hogy a városi szervezési statutum szerint általános szabály, hogy a szakbizottságok rendszerint a törvényhatósági bizottság kebeléből alakítandók, úgy viszont azt tapasztaljuk törvényeink alapján, hogy kulturális kérdésekben ezen szabály alól nagyon helyesen kivételeket statuálnak mindenütt. Ott van p. o. a népnevelési, a statisztikai és az egészségügyi bizottság, melynek mindegyikében az illető ügy iránt érdeklődő és abban jártas egyének — kik nem tagjai a törvényhatósági bizottságnak — képviselvek.

Több figyelmet kérünk a sajtó intézménye iránt, mely városunkban igazán ellenszolgáltatás nélkül fárad és izzad a közügy érdekében — első sorban attól, ki maga is régi bajnoka e szükséges rossz intézmciónak.

Városi törvényhatóságunk közgyűlése.

Július hó 8.

Mélységes esőnd, zsúfolásig megtelt érdeklődő karzat, de a történetdők elé páratlan közönytől tekintő városatyáktól alig felenyire elfoglalt pad-sorok — ez volt a helyzet általános szignaturája,

T Á R C Z A.

Olaszországi úti emlékek.

A „BAJAI HIRLAP” eredeti tárczája.

Írta: Demuth Gyula.

(Folytatás.)

ANCONA—RÓMA.

Fiuméből egyenes délnyugati irányban 10-12 órai hajozás után Anconába ér az utas. A magyar tengerpartot és öblöt elhagyva a nyílt tengerre érünk. Néhány óra múlva már gyönyörködhetik a szem a távolban kéklő hegyek tövében fehéredő városka festői szépségű fekvésében. És minél közelebb ér a hajó az olasz parthoz, annál elragadóbbá válik a táj s a kikötőhöz jutva teljes szépségében áll előttünk a kis tengerparti város.

Vámvizsgálat után sétára indulunk és már az első utca sarkon meglepetve vesszük észre a feltűnően magas házsorokat. 4-5 emeletes házak váltják itt fel egymást, igen mérsékelt emelkedésű, majdnem lapos cseréptetőzeteikkel. Az épületek legnagyobb részének falai minden díszítést nélkülözők, csak az 5-6 sornyi ablakredőny (salukáter) látszik a csupasz, sárga falakon. A mellékutczák szűkek, sötétek. Általában véve Ancona már magán viseli az olasz városok jellegét.

Ancona hosszú, fődött pályaudvarából elég gyors menetben indul velünk az olasz vasutak gőzöse és már az első kilométereknél is elragadóan szép tájakon visz keresztül bennünket. Azt sem tudjuk, hogy a vaskösi melyik oldalának ablakához fussunk gyönyörködni a vidék szépségeiben. Itt egy előtűnik ritkaságzambba menő vizes és pompás látványa, ott egy hegyszakadék érdekes képe, amott egy hegytetőre épített helység regelő ronjai kapják meg figyelmünket. És mindezek változatos

sorrendben újra meg újra vonulnak el szemünk előtt.

Elbájoló látványainkat hosszabb-rövidebb alagutak takarják el előlünk néhány perczre, nemesak érdekesebbé tevén utazásunkat, de egyáltalán ritka meglepetéseket szereve az által, hogy az alagutból előbukkanva újabb csodás képekben gyönyörködhesünk.

A vonat mentét sok helyen mozaik alapon csörgedező kristályvízű patakok kísérik, ragyogó ezüst vonalat írva le élénk. A roppant hegyláncok eget érni látszó csuainak hóval borított ormait túlemlkednek a felhőkön. Most a rizs földek haragos zöld táblái mellett robog el a vonat, s majd ezt, majd pedig a szőlőkertek és gyümölcsösök művészi kezelését bámuljuk. Olyan ok-és czélszerűen metszett és gondosan ápolt fakat, mint a milyeneket az olasz felszíget e 295 km.-es utovonalán mindenütt látunk, nálunk csakis a minta kertészetben találhatnánk!

De mindazt a szépséget, a mit e vidék az utas elé tár, eléggé hűlen leírni alig lehet. A lelket a gyönyörködve fogva tartó szemléletből csak az a gondolat ebreszt fel, hogy immár közeleddünk az örökvároshoz. Nyolcz óraja, hogy Anconából elindultunk, a menetrend szerint sem tarthat már egy fél óránál tovább utazásunk.

És csakugyan, egy éppen kocsink ablakával szemközt fekvő keskeny hegynyíláson át láthatóvá lesz a világhírű szent Péter templom fenséges ragyogású kupolája.

A zarándok — ha a hosszú utazás után még oly fáradtnak érzi is magát — felvilanvozza ugrik fel helyéről e nagyszerű látványra és leirhatatlan örömet érez egész lényében. Hirtelen megnépesednek a vonat megfelelő oldalán levő összes ablakok és az egymás hátán tologzó utasok kálapnagvetve köszöntik a föld legnevezetesebb templomát.

Hosszú kanyarulatot téve fordul a gőzös Róma ódon falaihoz és az utasok lázas kiszállásra készülődése közben jelezi a vonat fűtve, hogy a nagy czélt elértük. A város közvetlen tőzsomszédságában levő egyszerű, de nagyterjedelmű pályaudvar perronjára lépünk. A szállodák emberei buzgólkodnak podgyásunk elszedésében. Érthetlen, dallamos, idegen szavak egyvelege között sietünk szállásunkra. Rómában vagyunk.

RÓMA MINT FŐVÁROS.

Az örök tavasz hónapjának székhelye mint főváros, első tekintetre és általában véve alig különbözik más országok nagyobb városaitól. Semmi különös jelenség sem áruja el a Róma területére először lépő idegen előtt, hogy a világ örökvárosába érkezett. A várost körülvevő évezredes falak között a vonat észrevétlenül hozza át az utast.

Mikor a vasut állomásból kilépünk és a város belseje felé fordulva utnak indulunk, egy széles téren kell áthaladnunk, hogy az első utcába érjünk. Budapestemél magasabb, — 5-6 emeletes házsorok között vagyunk. Az épületek igen egyszerű külsejűek, az utcák nem oly tiszták mint a mi fővárosunkban. És a mi már első sétánk alkalmával feltűnik, azt az utcáknak minduntalan való emelkedése és lejtőssége okozza. Ennek magyarázata azon ténykörülményben rejlik, hogy Róma — tudvalevőleg — hét dombra épített város. Nagyobb utcáin villamos kocsik közlekednek, de nem oly gyors menetben és nem olyan sűrű egymásutánban mint Budapestben. Villamos vasúti megállóhelyek csak a nagyobb forgalmú utcák keresztezéseinél vannak. Egyébütt csak akkor áll meg a kocsí, a hol és a mikor egy pár utast lát a kalauz a sinek mellett felszállásra várakozni.

mikor az elnök *Schmausz* Endre főispán valamivel 3 óra után a közgyűlést megnyitotta.

Úgy látszott, hogy ma senkinek nincs ellenvéleménye, vagy mondanivalója. Tudomásul vettek, helyeselték, ráhagyták a tanácsra mindent, amit javasolt.

De — amint a termet betöltött rekkenő hőségét rohamosan emelkedett a hőmérő higanyoszlopa, pár fokkal magasabba hágott a bizottság tagok érdeklődése is és hallottunk megint elkésredett pro- és kontraikat, heves philippikákat, melyeknek élet a közgyűlés egy-egy szellemes tagjának derűt keltő közbeszólása és érdekes vonásokkal át meg átszöti replikája vágta el.

A tárgysorozat első négy pontjához senkinek sem volt megjegyzése.

1. A polgármester jelentése a közigazgatás állapotáról részvétellel szól *Manhold* István és *Rusz* Ignác városatyák elhunytáról, majd megemlékezik *Császka* György érsek és *József királyi herceg* magas látogatásáról. — A jelentés tudomásul szolgált azzal, hogy a közgyűlés a nevezett törvényhatósági bizottsági tagok elhunytá alkalmából részvételt jegyzőkönyvébe iktatja.

2. A nagym. m. kir. Belügyminiszter úrnak leirata az 1900. évi zárszámadások jóváhagyása tárgyában. — Észrevétel nélkül tudomásul veszik.

3. Ugyanannak leirata a 7 év felüli elhagyott gyermekek gondozási költségeinek a gyámpenzári tartalékalap kamatjövendelméből leendő fedezése iránt hozott közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. — Tudomásul szolgált.

4. Ugyanannak leirata a városi szervezési szabályrendeletnek az állatorvosi szolgálatra vonatkozó szakaszainak módosítására nézve felmerült észrevételek tárgyában. — A tanács javaslata, hogy a „közvágóhídi” állatorvosi ezim „városi” állatorvosra helyesbítessék, de a javasolt módosítás többi részében is — elfogadtatik.

Következett az ellenzék zömének sokat folytatott kedvező témája:

5. A belügymin. leirata az újonnan építendő városi kórház építési munkálatainak biztosítása tárgyában. — A miniszteri leirat *Weil* Rezső és *Szilárd* Lajos czégek juttatja az újonnan építendő városi kórház építési munkálatainak legnagyobb részét, míg a megjelölt munkálatok egyes tételeire vonatkozólag akként intézkedik: hogy — amennyiben beigazolást nyer a Gellért budapesti czég följelentésében — *Paulus* és *Koch* reffektáns vállalkozó ellen emelt ama vád, hogy nevezett *Paulus* és *Koch* czég — *Dr. Hegedüs* bajai polgármester és *Mocsányi* művezető 6000 s illetve 4000 koronával meg akarta vesztegetni, — úgy a kérdéses építési munkálatokkal a pályázó Gellért czég lesz megbízandó.

Az építészeti bizottság az ügyet tárgyalván, *Dr. Hegedüs* Aladár polgármester jegyzőkönyvébe adott kijelentésével beigazoltnak látta, hogy a *Koch* és *Paulus* czég a polgármestert tényleg meg akarta vesztegetni, minél folytán a városi tanács a miniszteri leirathat foglalt egyes utasítás alapján — a *Weil* Rezső és *Szilárd* Lajosnak juttatott munkálatokon felül még fennmaradó többi munkálatok Gellért Károly czéget javasolta megbízni.

A terjedelmes tanácsjavaslat és megokolásának elhangzása után *Dr. Valentin Emil* bizotts. tag emelkedett szólásra.

Neki — úgymond — mint egyik felelőzőnek nem kézbesítették a szóban forgó miniszteri

A város gyér villamos vasúti hálózatát nagy számú egy- és két-lovas bérkoscsik pótolják ki, a melyekkel elég olcsón és kényelmesen lehet közlekedni.

Az utczák az állandó melegség miatt nappal rendszeren néptelnek. Nagyonbízott csak vidéki zarándokokkal, meg kopott külsejű, cigány-népséggel hasonló alakokkal találkozhat az ember. Ez utóbbiak elállják az utczasarkokat, templomok és szállodák ajtaí és a nyakukban lógó ládikájában felhangozott különféle emlektárgyaikat kínálgatják megvételre az idegeneknek.

A késő délutáni órákban aztán megváltozik az utczák képe. És estére kelve úgy megnépsülnek az utczák gyalogjárói, hogy csaknem tolong a sok nép a kirakatok előtt.

A gázvilágított város főbb utczáin, mint a via Nazionale-n, via del Babuino-n, Corso Umberto-n valóságos hőmpölyög az ember áradat.

A legérdekesebb azonban az idegenre nézve az a fényes koscsor, mely naponként, — de legkivált kedd-, esütörtök- és vasárnapon — úgy 5-6 óra tájban vonul fel a város szélén egy igen magas helyen fekvő sétatérre: a Monte Pincio-ra. Pompásabbal-pompásabb magánfogatok szakadatlan sora robot el előttünk a közös irány felé és szállítja a római előkelőséget. Valóságos diszfelvonulás ez! Az utca nappali kopott alakjaival ellentétben látjuk itt most az örökváros úri- és főúri világát. A római nők klasszikus szépségét, a férfiak finom eleganciáját.

Róma állami, társadalmi, kulturális és művészeti középületeiről nem lehet sokat mondani. A király és a nagykövetségek palotái egyszerű kaszárnya épületek. A parlament, miniszteriumok, iskolák és színházak sokkal szerényebbek, mint a mi fővárosunkban levők. Az olaszok híres

határozatot, s így azt tudomásul nem veszi. Kéri a közgyűlést: mondja ki, hogy a jövőben az ilyen határozatok a felelőzőknek mindig a közgyűlés előtt kézbesítendők. — Majd heves kifakadásokkal, erőlesen követeli a polgármestertől, hogy a városi tanács reputációja és jó hírnevének megőrzése érdekében, a vele szemben vesztegetési kísérletet tett *Koch* és *Paulus* czég ellen indítsa meg a fenytő eljárást, ugyanerre szólítva föl *Weisz* Nándor gazdasági tanácsfokot is — *Mocsányi* művezetővel szemben, ki őt egy a belügyminiszteriumhoz intézett beadványában megrágalmazta. — Egy egész város nevében közleményeket közöl a közgyűlésnek — úgymond — az ellene ebben a minőségében elkövetett becsületbevitel támadással szemben — az affairnek lovasias úton való elintézésével be nem érheti. — Indítványozza tehát: hogy tegye kötelességévé a közgyűlés a polgármesternek és *Weisz* tanácsnoknak, hogy ügyüket a fenytő útra terelve — az a nagyközönség előtt is tisztázzák és mondja ki, hogy *Mocsányi* a művezetői állását elmozdítja. Végül azt szeretné, ha a közgyűlés *Weil* és *Szilárdra* bízna az összes kórházi munkálatokat és indítványozza: hogy ez iránt a nevezett czég keressék meg.

A felőrtán tovább eltartott beszédre *Dr. Herman* Adolf biz. tag felelt először. — Ellene van ezen réz vajúdo ügy további halogatásának. — A bajai iparosok érdekeit hangsúlyozza azután, akik már úgy rég várják foglalkoztatásukat az új kórházi munkálatoknál. Különb is — úgy véli — a fenytő út nem jarna ezáltal a kívánt eredményre — hisz a vesztegetési kísérletet tett *Koch* és *Paulus* — tanút alig hívott ehhez a jelenethez.

A polgármester azután a következőket mondta: A miniszter ennek az ügynek minden részében végérvényesen határozott, s így nekünk nem marad egyéb hátra, mint ezt a határozatot tudomásul venni. További tárgyalások csak ártalmára volnának ennek a fölötté fontos ügynek. — Rátér azután *Dr. Valentin* hármas indítványára és az elsőre vonatkozólag azt mondja, hogy a miniszteri határozatoknak a felelőzők részére való kézbesítése a közgyűlés előtt — gyakorlatellenes, de fölőseges is, mert hisz a közgyűlési meghívóban ez ügyis bentfoglaltatik. A mi a fenytő feljelentésnek *Koch* és *Paulus* ellen leendő megindítását illeti, úgy kijelenti, hogy készséggel teszi meg azt, ha a közgyűlés kötelezi rá. — Majd védelmébe veszi *Mocsányi* művezetőt és elmondja, hogy *Mocsányi* teljes elégtételt nyújtott, becsánatát kéri levelet intézett a városi tanácshoz, mely ennek folytán elhatározta, hogy a törvényes megtorló lépésekkel ellene elni nem kíván. — Kéri a közgyűlést, hogy vegye ezt a választ tudomásul és vessen el *Dr. Valentin* indítványait. — *Weisz* Nándor tanácsnok hasonló értelemben szól: Ő lovasias elégtételt kapott, az ügyet befejezettnek jelentette ki, s nem találja megokoltnak a kérdés további feszegetését.

Szutrély Lipót bizottsági tag a — szerinte — meddő vita kizárását kéri most a főispántól, mi a baloldalon zajos ellentmondást szült.

Dr. Bruck Samu úgy véli, hogy a mai közgyűlés nem foglalkozhatik *Dr. Valentin* indítványával, mert azok nem lettek idejében, szabályszerűen bejelentve.

Schmausz Endre főispán a tanács javaslata mellett foglalván állást, elrendeli *Valentin* indit-

operáit egy közönséges — szük utcában levő — emeletes házban adják, melynek belső beosztása és berendezése is távol marad a mi *Andrássy*-uti dalszínházunkétól.

Pedig tudjuk, hogy az olasz kiváló mű- és zenei érzékkel bíró nép.

Egy este az ottani opera előadásán vettem részt néhány honfitársammal. A világhírű zeneköltőnek, *Mascagni*-nak *Iris* című darabját adták. Bemutató előadás volt; felemelt helyárok: zsufolt ház. A nagy mester maga dirigálta a 62 tagból álló zenekart. A zenének és énekek azt az elragadó bűbajt, melyet ott hallottam: nem vagyok képes leírni. De a mi figyelmemet az előadás folyamán felkellette, azt említésre méltónak találok. Ez a finom hallású olasz nép oly érdeklődéssel kíséri az egyes ének számokat, hogy annak neki tetsző részeit egypárszor megismételtetvén, ott nyomban meg is tanulja, s aztán a szereplővel szépen együtt énekl.

Voltunk egy varieté-színházban is. Itt meg már aztán formálisan együtt működött a közönség a színpaddal. A kedves dallamú kuplékat oly szabadon énekelte a publikum a kardalónővel, hogy az valami nagyszerű volt.

A színpad dekorációja méltó az olasz jó ízléshez; a színésznők öltözködése mindenben megfelel a tisztesség szabályainak. Ezt dicsérettel kell elismerni!

A színházak általában véve drágák és mégis minden hely el van bennök foglalva. A színi előadások rendszerint későn kezdődnek és oly hosszúak, hogy csak éjfél után érnek véget.

(Folytatás következik.)

ványaira a szavazást, melyeket a közgyűlés tetemes többsége elvetett.

6. Ugyanannak leirata az újonnan létesítendő városi kórház építési és felszerelési költségeire szükségeltető hosszú lejáratú kölcsön feltételeinek jóváhagyása tárgyában. — A leiratot tudomásul veszik, elfogadják a Magyar Jelzáloghitelbank 500.000 koronás kölcsönét — a közölt feltételek alapján.

7. Ugyanannak leirata a *Kozsacs* Ernő lemondása folytán üresedésbe jött bizottsági tagsági hely betöltésére vonatkozó közgyűlési határozatnak jóváhagyása tárgyában. — A miniszteri leirat, mely az ellenzéknek ez ügyben beadott felelőzését elutasítja, tudomásul vétetik.

8. Nagym. Láng Lajos m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrnak leirata tárczája vezetésének átvételéről. — A tanácsjavaslat a kereskedelmi miniszterhez ez alkalomból üdvözlő feliratot kíván intézni.

Dr. Reich Aladár bizottsági tag megokolt felszólalása után először történt meg a bajai közgyűlésteremben, hogy szavazást provokáltak olyan kérdésben, melyet eddig csak udvariassági ténykedésnek tartottak. — A szavazás elrendeltetvén, a közgyűlés alig pár szótöbbséggel üdvözölte a minisztert.

9. Főispáni átirat a *Willmann* János lemondása folytán üresedésbe jött tisztí mérnöki állás betöltése tárgyában. — *Rauschenberger* Ferencnek t. mérnöké történt kinevezése tudomásul szolgált.

A tárgysorozat 10-ik pontját: Polgármester előterjesztése a törvényhatósági közutakon fix és hektométer karóknak fellállítása tárgyában, — a közgyűlés nem tárgyalta.

11. A városi tanácsnak javaslata a város határában gyakorlandó vadászati jog bérleti feltételeinek megállapítása iránt. — A javaslatot elfogadják.

12. Ugyanannak előterjesztése az 1902—1904. évi járdafektetési sorrend megállapítása iránt. — Elfogadják.

13. Ugyanannak előterjesztése a járdafektetési munkálatoknak 3 évre leendő biztosítása iránt. — A régebbi feltételeket hozván javaslathoz a tanács, — elfogadtatik.

14. Ugyanannak javaslata a járdatáglák előállítás vállalatának 3 évre leendő biztosítása iránt. — Jövahagyólag tudomásul veszik.

15. Ugyanannak előterjesztése a birtokváltási díjak szedhetésére vonatkozó engedély határidejének meghosszabbítása iránt. — *Mikolies* Ignác bizotts. tag — az 1000 koronán alul maradó ingatlan hagyaték után mellőzni szeretné az 1% birtokváltási díjat. — *Reich* Aladár — egy statisztika készítését proponálja — annak megállapítása kedvéért, hogy a birtokváltási díjból fölszaporodott 8000 kor. összeget voltaképpen milyen értékű hagyatékok után szedték. — Vita után, melyben még *Dr. Herman* és *Erdélyi* főjegyző vettek részt, a tanács javaslata határozatba megy.

16. Ugyanannak jelentése nagym. Császka György kalocsai érsek úr ünnepélyes fogadtatása alkalmából felmerült költségek tárgyában. — Tudomásul szolgált.

17. Ugyanannak jelentése a r. kath. plébánia épület helyreállításával felmerült 237 kor. 98 fill. költségre nézve a hiteltruházási jog engedélyezése iránt. — Tudomásul szolgált.

18. Ugyanannak javaslata az építendő színház helyének kijelölése tárgyában. — A tanács javaslatahoz képest kimondják, hogy az új színházat a meggyöbbitendő, parkirozó és ezenen „Népkert”-nek elnevezett vasúti kertbe fogják építeni. Egyben megválasztották a színházi bizottság elnökévé a polgármestert; tagjaivá: a városi tanács összes tagjait, továbbá: *Allaga* Ottó, *Dr. Bernhart* János, *Dr. Bruck* Samu, *Bodrogi* Gyula, *Dr. Deimeberg* Kálmán, *Drescher* Gyula, *Dr. Herman* Adolf, *Hesser* Gyula, *Dr. Koller* Imre, *Müller* József, *Dr. Nicolaus* Béla, *Rauschenberger* Ferenc, *Dr. Reich* Aladár, *Schleicher* Antal, *Somogyi* Emil, *Sziklai* Zsigmond és id. *Szutrély* Lipót törvényhatósági bizottsági tagokat.

19. Ugyanannak javaslata a városi pénztár helyiség áthelyezése iránt. — A közbiztonsági szempontból javasolt áthelyezést jóváhagyják.

20. Ugyanannak előterjesztése a nagykaszárnya helyreállítási munkálatainál felmerült 51 kor. 99 f., a *Matéháza* pusztja VI. sz. majorsága istállójának helyreállításával felmerült 20 K., és a pestmegegyi ármentesítő tórsulat részére a folyó évre biztosított 990 K. adóvisszatérítési összegre nézve a hiteltruházási jog engedélyezése iránt. — Tudomásul veszik.

21. Ugyanannak jelentése a sörház-utcai ártezi kút helyreállítási költségeinek leszámlása tárgyában. — *Dr. Valentin* Emil magyarzácsot kér: miért került az ártezi kút javítása — az előirányzott 3000 korona helyett 8000 koronára? Fölvilágosítása után a tanács javaslatait tudomásul veszik.

22. Ugyanannak előterjesztése a régi számvetőségi iratok rendezése tárgyában. — Kérk illés városi tisztviselő jelentésének bevárása mellett — meghatározzák.

23. A helyi iparkiallítás végrehajtó bizottságának javaslata a bajai ipartestületnek a kiállítási pénzaradvány végleges átengedése iránt benyújtott kérvény tárgyában. — Az iparkiallítási végrehajtó bizottság határozatához képest, a tanács az

5000 kor. iparkiallítási pénzmaradvány végleges átengedését hozza javaslatba, mit a közgyűlés egyhangúlag el is határozott. E tárgyánál *Dr. Bruck Samu* bizotts. tag újabb megragadja az alkalmat azon változtatni elvi álláspontjának kifejtésére, melyet a kérdés tárgyalása során többször is hangoztatott, hogy a kérdéses pénzmaradvány végleges átengedése tárgyában a döntés — *egyedül az iparkiallítás végrehajtó bizottságát illette meg.*

24. Nagyváradi város közönségének átirata az önálló vámtérület létesítése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolása iránt. — Egyhangúlag kimondják az átirat pártolását.

25. Pozsony város közönségének átirata új választási törvény alkotása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt. — Tudomásul veszik.

26. Arad város közönségének megkeresése a Kossuth-szobor felállításának szorgalmazása tárgyában Budapest székesfőváros törvényhatóság bizottságához intézett átiratának támogatása iránt. — Miután a közgyűlés ebben a kérdésben egy ízben már határozott, a szobor felállítását újában meg nem sürgeti.

27. Özv. Löwenstein Frigyesné, Csermák Sándor, Hildenstab Antal, Krausz Pál és Csapláros Ferenczné kérvénye a városi bérházban birt emeleti lakásuk bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbították.

28. Dr. Lemberger Ármán és özv. Löwenstein Frigyesné kérvénye a városi bérházban birt emeleti lakásuk bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbították.

29. Grünhut Miksa ajánlata a Haynald-utcában fekvő és a város tulajdonát képező ugynevezett kántorlaknak megvétele iránt. — Az ajánlatot a közgyűlés nem fogadja el.

30. Somogyi Agost és Solymos Gusztáv haszonbérloknek kérvénye a máteházai I.—II. sz. majorság területén általuk emelt gazdasági épületek megváltása iránt. — A kérelmet nem teljesítik.

31. Weidinger Salamon és fia máteházai haszonbérloknek előterjesztése szerződésesség miatt bírságot és kárterítési összeget megállapító tanácsi határozat ellen. — A tanács határozata helyben hagyatik.

32. Szabó György legelőbérloknek kérvénye haszonbéri összegéből a folyó évre 400 koronának elengedése iránt. — A kérelemnek helyt nem adnak.

Következett a tárgysorozat öt analog pontja: 33. Özv. Löwy Jakabné kérvénye építkezés czéljaira a közterületből 5 □-ölnök átengedése iránt.

34. Fábik János kérvénye építkezés czéljaira 3 □-öl közterületnek megváltása iránt. (Első szavazás.)

35. Wellisch Gézának kérvénye építkezés czéljaira 4 □-öl közterületnek megváltása iránt. (Első szavazás.)

36. Latinovits Antal és nejének ajánlata a homokvárosi gyermekmenedékház czéljaira szükségeltető ház és telek megvétele iránt. (Első szavazás.)

37. Perndl István és neje, ugy Pláveczki András és nejének közös kérvénye a szölleik közötti útnak átengedése iránt. (Első szavazás.) — A főispán a szavazást elrendelvé, a kérelmeknek egyhangúlag helyt adnak.

38. Hirschenstein Gyula állatorvosi oklevelének meghirdetése. — Meghirdetik.

39. Tury Mátvás tiszti ügyésznek kérvénye újabb 3 havi szabadságidő engedélyezése iránt. — Engedélyezik.

40. Lengyel Andor pénztári ellenőr kérvénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt. — Megadatik.

41. Kerék Illés könyvelőnek kérvénye 1 havi szabadságidő engedélyezése iránt. — Megkapja.

42. Ladányi Antal írnoknak kérvénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt. — Megkapja.

A közgyűlés délután hat óra után oszlott el.

S. Z.

Helybeli és vidéki hírek.

Közgazgatási bizottsági ülés. Törvényhatóságunk közigazgatási bizottsága e hó 8-án délelőtt 10 órakor tartotta rendszerint havi ülését, melyen a bizottsági tagok csaknem teljes számmal vettek részt. Az ülésen *Schmausz Endre* főispán elnökölt. — A referensek jelentései tudomásul szolgáltak. — Olvastatták a valás- és közoktatásügyi miniszter leirata — *Ispánovics* Peter helybeli r. k. elemi iskolai tanítónak az 1891: 43. t. cz. alapján történt nyugdíjaztatásáról és tudomásul vétetett a leirat abban a részében is, hogy a nevezett tanító 1500 koronányi évi nyugdíjához a város közönsége 240 koronával tartozik hozzájárulni. — Polgármester jelent aztán, hogy a halálesetfelvételekkel a jövőben *Szaday Kálmán* tb. irodaigazgatót bízta meg. — A közegészségügyi viszonyokról szóló jelentés — a régi, kedvezőtlen állapotokról számol be. *Juniában megint kétféleképpen volt több a halálozás — a születéseknél.*

Huszonöt éves találkozó városunkban. A Baján, az 1877. évben érettségi vizsgálatot tett ifjak ez év július hó 5-én Baján ülték meg a nagy nap emlékének huszonöt éves évfordulóját a Kaszinó vendéglőben. Megjelentek: *dr. Blitz* Sándor járásorvos Fischamend (Alsó-Ausztria), *Drescher* Béla tanár (Baja), *Feledi* József postai és távírói titkár (Budapest), *dr. Klévincz* György ügyvéd (Baja), *Lederer* Pál vármegyei tb. főjegyző (Zombor), *Radány* Peter törvényszéki bíró (Zombor), *dr. Stern* Samu ügyvéd (Budapest), és *Bischof* Károly városi levéltáros (Baja). Távollmaradásukat kimentették: *dr. Rosenberg* Samu orvostudor (Baja) és *dr. Boros* József ügyvéd (Baja.) A megjelentek megkoszorúzták több év előtt elhunyt társuk, *dr. Hadesits* Dömjén sírját, majd lakomához ültek, este 8 órakor pedig a Lökertben volt találkozójuk, hol Danki Laci zenéje mellett a reggel is együtt találta őket a régi kedves emlékek föllevenítésével. Az ünnepélyesen a bajai társadalom több tagja is részt vett vendégként.

Házasság. *Piukovich* Elemér földmívelésügyi miniszteri fogalmazó július hó 16-án, szerdán délelőtt fél 11 órakor, nem pedig mint tévesen közölték f. hó 15-én — Budapesten az egyetemi templomban vezeti oltárhoz *Latinovits* Ilonka urhölgyet, *Latinovits* Pál Bács-Bodroghmegye főispánjának és neje, *Stiborszky Jeanette* leányát. A esküvőt követő családi ebéd a Continental-szállóban V. Nádor-utca 22. lesz.

Tanügyi előléptetés *Dr. Balassa József* budapesti főgymnasiumi tanárt, a kiváló nyelvészt — bajai földinket a kultuszminiszter a VIII. fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

A moroviczai szerelmi regény epilogusa. Olvasóinkat is meg fogja lepni a következő hymen-hír: *Kanyokai Szemő Gyula* e hó 9-én esküdtött örök hűséget Moroviczán, az anyakönyvvezető előtt *Ungár Piroskának*, Ungár Lajos földbírtokos leányának. — Nagy a szerelemnek az ő hatalma!

Halálozás. *Brust* Simon helybeli tekintélyes kereskedő f. hó 8-án, éjjel 1/2 2 órakor, életének 64-ik évében, hosszas betegség után meghalt. Hült tetemét f. hó 9-én d. u. 5 órakor helyezték nyugalomra az izr. sírkertben — a helybeli izr. hitközség képviselőtestületének és sok közönség részvételével. — *Dr. Brust* Lázár helybeli orvos édes atyját vesztette el.

Véglegesített miniszteri fogalmazó. *Dr. Pilszánovits* Antal bajai földinket a belügyminiszter véglegesítette belügyminiszteri fogalmazó-gyakornoki állásában.

Uj plébános. Hír szerint: prigl.-szl.-iváni plébánossá *Rockenstein* Nándor gákovai plébános fogják kinevezni.

Jubiláló plébános. *Csülics* Balint felső-szl.-iváni plébános a napokban ülte meg áldozásának negyedszázados évfordulóját. — A közbeesülésben álló lelki pástort sokan keresték föl gratulációjukkal az egész környékről, városunkból is.

Plósz Sándor igazságügyminiszter és a földmivészek. Az igazságügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a kihágásokért és kisebb büntettekért elítélt gazdák és mezei munkások csakis a mezei munkálatok szünetelése idején kényszeríthetők büntetésük kitöltésére. A minisztert eme rendelet kibocsátásánál az az elv vezérelte, hogy egyes családok a mezei munkálatok idejére ne fosztassanak meg kenyérkeresőjüktől.

Uj plébános. Az érseki hatóság Tillinger Miklós volt újdíeki káplánt, nemes nádudvari plébánossá nevezte ki.

Egy tanító ünneplése. Az ó-kánizsai izr. hitközség *Singer* Jakab tanító tiszteletére — 30 éves tanítói működése alkalmából — diszközgyűlés és társas vacsorából álló jubiláris ünnepélyt rendezett e hó 6-án.

A rigyczaiai emlékirata. A rigyczai választókerület választó polgárai elhatározták, hogy azon sok jótéteményért, melyben *Latinovits* Pál, mint a rigyczai kerület képviselője őket részesítette, hálájuk jeleül egy emlékiratot és albumot nyújtanak át neki. Az átnyújtás — hír szerint — e hó 12-én történt meg.

Boykottált bajai sertések. A közös vámtérületnek reánk nézve a sok között megvan az a baja is, hogy az osztrák állatorvosok sub tituló „sertésvész” — tetszésük szerint bojkottálják sertéseinket. — Így bírtak el legújabbban a bajai és szabadkai sertéskivittel is, kimondván a zárlatot.

A bajai m. kir. méntelep ményanyagának osztályozása, illetve selejtezése, f. évi július 26-án fog megtartatni. Ez alkalommal az érdeklődő tenyésztők és ügybarátok, mint egyébkor, ugy most is szívesen látnak. A ménteleplén a jelzett napon kiscselejtett, tenyésztésre még használható ménnek mindjárt a helyszínen el fognak adatni.

Kivándorlás Bácskából. A „Statistikai Havi Közlemény”-ek május havi füzeté szerint, ugyane hónap folyamán a szorosan vett Magyarországból 11,548 ember vándorolt ki. E számból a *Bácskára* 112, Torontálra pedig 148 esik.

Öngyilkos katona. Wolek István méntelepi közlegény f. hó 8-án a Duna hullámaiba vetette magát a gőzhajó állomásnál és halálát lelta a habokban. Tettének valószínű oka a büntetéstől való félelem.

A városháza előtt megszurtt legény. Tarthatatlan közrendészeti állapotaink legújabb kétségtelen bizonyosága a következő eset: *Jászlits* Sándor és *Harbeit* István helybeli suhancok mult szombaton reggel összeszólalkoztak a Ferenczi temploma előtt, majd ököre menve, — dulakodás közben *Jászlits* beledöfte bicskáját markolatig *Harbeit* oldalába. — *A szemben lévő rendőrség csak akkor szerzett tudomást az esetről, mikor Jászlits ijedtében maga jelentkezett a rendőrállomáson.* — A súlyosan megsebesült *Harbeit*, mire oda vándorolt a rendőrségre, vérbeborultan rogyott össze, honnan a városi kórházba szállították. — Tüdejé súlyosan megsérült és még most is élet-halál között lebeg.

Tömeges gyilkosság Baja környékén. Egy idő óta megdöbbenően gyakoriak a legénygyilkosságok erreifelénk. Ebben a virtuosus vármegyében mindig olesó volt az emberélet, de most szokatlan sűrűn fordulnak elő az öldöklések. Szerdán, f. hó 3-án, nem kevesebb mint négy följelentés érkezett a bajai bírósághoz gyilkosságért. *Bikityen* Zomboresevics Mátvás két barátjával, Gyurin Péter és Lajossal egy csekélységben összeveszték. A két testvér rárohant a védtelen legényre és az egyik közülök Zomboresevicset szíven szurta, úgy, hogy a boldogtalan legény meghalt. A gyilkos testvéreket bekísérték a bajai fogházba. — A másik gyilkosság *Felső-Szent-Ivánon* történt. A gyilkosság oka bosszú. Néhány hónappal ezelőtt megölték *Stanyoczki Sztántkót*. A négy tettest elítélték Szabadkán 3—3 évi fegyházra. Vádolt társukat, *Kocsis* Józsefet azonban bizonyítékok híján fölmentette a törvényszék. A főlebbezés folytán szabadlábban lévő elítéltek ezért bosszút forraltak *Kocsis* ellen. A héten, este az utcán megtámadták és tizenegy helyen életveszélyesen megsebesítették. — Somogyi Gergely és fiai *Bartál Miklós* parasztagazdát a *máteházi* pusztán azért, mert *Bartál Miklós* azt állította, hogy Somogyi felesége lopja az uradalom csibéit. Somogyi és fiai addig verték míg csak lélekezni tudott. — *Garán* is gyilkosság történt. Gyuresik Misót e hó 5-én szombaton reggel az utcán több sebből vérezve, holtan találták. Gyuresik rablógyilkosságnak nem eshetett áldozatul, mert pénz nem volt nála. A gyilkos kiderítése czéljából erőlyesen nyomoznak, de még eddig semmi eredményt sem értek el.

C S A R N O K.

Alom volt-e? . . .

*Alom volt-e, avagy mese,
Hajnalfény — tündérrege,
Szellő szárnyán édes álom,
Délbáb a pusztaşagon, —
A szerelmed mi volt nekem? . . .
Csillagfény a sötét éjben,
Szikra, amely tüzet fogott,
Lánggal égve úgy lobogott;
Szerettelek szívöböl, híven,
Szerettelek forrón, mélyen,
A tavasznak melegével,
Forró nyárnak a hevével.
Te vagy oka, hogy így csak volt,
Hogy a szerelmem is megholt,
Hogy a tavasz forró lehe
Hűs őszszel lett felesérvé.
No de talán meg nem halunk,
Nem is lesz majd semmi bajunk!
Elsíratjuk szép csendesen,
Nem úgy mint a regényekben . . .
De hogy ne legyen oly próza
Szívünknek a szakítása, —
Mondjuk: álom volt, vagy mese, —
Hajnalfény, tündérrege . . .*

Bányásné Wiener Edith.

Hirdetések olcsó áron felvételnek.

Nyílt kérelem Baja város mélyen tisztelt közönségéhez.

A helybeli sz. Ferenczrendi zárdatemplom stilszerű kifestése és régi ablakainak üvegfestmény-nyel való megújítása munkában lévén, a nagy költségek fedezéséhez kérjük Isten nevében a m. t. közönség szives hozzájárulását. Templomunkat Isten méltó hájkává, a nagy csodatévő sz. Antal buzgó tisztelőinek kedves szentélyévé, a csüggedtek és fáradtak kellemes menedékhelyévé szeretnők tenni, s ezzel az bizonyára Baja városához illő templommá is lesz. E nemes, önzetlen szándékunk mielőbbi megvalósítására ellentállhatatlan ösztön-zött bennünket azon édes meggyőződés, hogy a bajai hívek kiváló előszeretettel tisztelik templomunk Vedőszentjét, páduai sz. Antalt, s épp ez okból bizalomteljesen reménykedünk is a jó szívek áldozatkészségében. Minden adomány a zárdába küldendő, s minden beküldött összeget köszönettel fogunk nyilvánosan nyugtáznai. Isten az ő díesősé-gére, az ő házának ékesítésére jó szívet adott filléreket sz. Antal hathatós közbenjárására kétség-kül sokszorosan fogja az adakozóknak vissza-teríteni. *P. Martinor Fortunát* zárdafőnök.

Nyiltér*)

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital.

Amely mint asztali ital kőionos-n kedv-let és borra, cog-nacka' vagy növényi szörp-ekkel vegyítve kitűnő ízű vegyületeket ad a

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb Gyöngyös
SÁVANYU-KUT

oltja a szomjat, hűsít és felfrísít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

(*E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

HIRDETÉSEK.

Pormentesítő olaj!

Elismert legjobb szer

a por eltávolítására
éttermek, kávéházak, hivatalok,
iskolák, üzletek és irodákban,

a tisztaság fentartása és az
egészség megóvása céljából
kiválóan ajánlható.

Kilónként egy korona.

EGYEDÜL KAPHATÓ:

Lázár Sámuel optikusnál
B A J Á N.

Egy jó házból való fiú

TANONCZUL

felvétetik **Stampfi Jenő**
fűszerkerskedésében Baján.

Pinczér tanonc

felvétetik a „**Bárány Szálló**”
vendéglőjében.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a

Központi Szálloda épületében levő

CZIPÉSZ-ÜZLETEMET

a cziszterci rendház mellett lévő

Millassin-féle házba

(a róm. kath. plébánia templom áttellenében) helyeztem át.

Egyben kérem a n. é. közönség további szives pártfogását, maradtam

teljes tisztelettel

WEISZ HENRIK czipész.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

KÁVÉ

! olcsóbb mint bárhol !

Sok mennyiségű kávét volt szerencsém jutányosan vásárolni és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a t. kávéfogyasztó közönség közt meglepő olcsón tudom azt értékesíteni.

1 klgr. Cuba portorikó . . .	4 kor. — f.
1 klgr. Ceylon kávé . . .	3 kor. 60 f.
1 klgr. Igen jó kávé . . .	2 kor. 40 f.
1 klgr. Jáva kávé	4 kor. — f.
1 klgr. Mocca kávé . . .	4 kor. — f.
1 klgr. Gyöngy kávé . . .	4 kor. — f.

Megrendelések a legnagyobb pontossággal házhoz lesznek szállítva.

Vidéki megrendeléseket 5 klgrmtól francó küldök bár melyik állomásra, ha azok több-féle kávékból vannak is össze állítva.

Az igen tisztelt vevők szives pártfogását kéri

RÓZSA LAJOS

fűszer-, csemege- és festék kereskedő B A J Á N.
Kossuth Lajos-utca.

Ugyanitt egy fiú tanulól felvétetik.

BANK- ÉS VÁLTÓÜZLET

GRAUAUG J. LIPÓT

B A J A.

DRESCHER GYULA-FÉLE HÁZBAN.

Eszközöl előnyös feltételek mellett:

Váltóleszámitolásokat. Felzálog-kölcsönöket.

Tőzsdei megbízásokat.

Váltó- és utalvány beszedéseket.

Előleget nyujt értékpapírokra.

Szelvény-beváltás.

Értékpapírok, sorsjegyek, bel- és külföldi pénznemek vétele és eladása.

Osztálysorsjegyek eladása.

Élet-, tűz-, jég-, baleset- és szállitmány-biztosítások a legolcsóbb díjtételek mellett eszközöltetnek.

Az **árúosztály** már ez idő szerint elfogad megbízásokat és eszközöl kötéseket a jövő idényü **pirszén-szállításokra.**